

Warszawa, 03-07-2026 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

VII.534.25.2025.AK

Pan

Artur Harazim

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

AE:PL-48513-20251-FIHGG-25

Szanowny Panie Ministrze,

do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają skargi dotyczące trudności związanych z formalnościami w postaci wymaganej dokumentacji na jakie napotykają cudzoziemcy np. pochodzenia koreańskiego, czy słowackiego przy zawieraniu małżeństw w Polsce z obywatelami polskimi.

Analiza skarg prowadzi do wniosku, że brak odpowiednich dokumentów w niektórych zagranicznych porządkach prawnych, które są wymagane przez prawo polskie, stwarza problemy w procedurze zawarcia małżeństwa obywateli tych państw z obywatelami polskimi, co wymaga złożonej drogi z zaangażowaniem polskich sądów. Problem polega na konieczności uzyskania dokumentów wprost potwierdzających, że obywatel danego państwa (zgodnie z prawem kraju jego pochodzenia) może zawrzeć

małżeństwo, w sytuacji gdy dokument taki nie jest przewidziany w porządku prawnym danego państwa¹.

Z analizy tej grupy spraw podjętej w BRPO wynika, że aby dopuścić do zawarcia małżeństwa konieczne staje się w ocenie poszczególnych organów zwrócenie się przez cudzoziemca do polskiego sądu celem zwolnienia go z obowiązku przedstawienia odnośnego dokumentu². W postępowaniu o zwolnienie cudzoziemca od złożenia dokumentu sąd na podstawie właściwego prawa ustala, czy osoba ta może zawrzeć małżeństwo.

W kontekście powyższego problemu warto zwrócić uwagę na rozwiązanie przyjęte przez Węgry, gdzie również nie wydaje się dokumentu o możliwości zawarcia małżeństwa przez obywatela węgierskiego. W państwie tym, po zniesieniu z dniem 1 marca 2013 r. instytucji zaświadczeń o możliwości prawnej zawarcia małżeństwa, (które były wydawane obywatelom węgierskim planującym zawarcie małżeństwa za granicą) – wprowadzono nową formę dokumentu na potrzeby zwolnienia obywateli węgierskich z konieczności uzyskiwania zaświadczenia sądowego o możliwości prawnej zawarcia małżeństwa za granicą, w procedurze zawarcia małżeństwa przed polskim kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Zgodnie z informacją przekazaną przez Ambasadę Węgier w Polsce do potwierdzania braku przeciwwskazań dla zawarcia małżeństwa w omawianym trybie upoważniony jest węgierski urzędnik konsularny akredytowany w Warszawie i działający na

¹ art. 79 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. — Prawo o aktach stanu cywilnego (tekst jednolity, Dz. U. z 2025 r., poz. 594.; dalej jako: PASC), jako jeden z wymogów zawarcia małżeństwa w Polsce przewiduje złożenie przez cudzoziemca zamierzającego zawrzeć małżeństwo dokumentu stwierdzającego, że zgodnie z właściwym prawem może zawrzeć małżeństwo, chyba że na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. - Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 503) jego możliwość zawarcia małżeństwa jest oceniana na podstawie prawa polskiego.

² art. 79 ust. 2 PASC przewiduje, że jeżeli otrzymanie dokumentu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody, sąd w postępowaniu nieprocesowym na wniosek cudzoziemca może go zwolnić od złożenia tego dokumentu. W postępowaniu o zwolnienie cudzoziemca od złożenia dokumentu sąd na podstawie właściwego prawa ustala, czy osoba ta może zawrzeć małżeństwo.

podstawie przepisów prawa węgierskiego. Przyjęta praktyka znacznie upraszcza postępowanie i może zasługiwać na rekomendowanie jej przyjęcia również w innych państwach, z którymi Rzeczpospolita Polska utrzymuje stosunki konsularne.

Mając na względzie powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity, Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.) — uprzejmie proszę Pana Ministra o rozważenie zainicjowania działań ukierunkowanych na uproszczenie procedur związanych z zawieraniem małżeństw przez cudzoziemców, którzy chcą zawrzeć związek małżeński w Polsce z obywatelami polskimi, na wzór rozwiązań przyjętych przez Węgry.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/